10 ՓԱՐԱ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՊԻԼԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի ճատտէսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ.

ارمنیجه یومی سورهانتاك غزته سی
اداره خانه سی
باب عالی جاده سی نومرو ٢٠

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ խմբագրութեան ուղղուած ոեւէ գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին եւ 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը իր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը իր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

[illegible]
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
[illegible]
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՌՈՒՍԻԱ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ա.

Կըսէինք թէ Չինաստանի մէջ Ռուսիոյ ունեցած դերը կրկին էր, որոնցմէ մին էր Բէքինեան հաւաքականը, և միւսն էր Մանչուրիական անհատականը։

Ասոնց միջեւ գտնուող տարբերութիւնը, զինուորականին և քաղաքականին տարբերութիւնն է։

Զինուորականը որ զաւեշտի լեզուէն չի հասկնար, իրականապէս վերջացած էր այն օրէն իսկ, երբ դաշնակից զօրքերը Բէքին կը հասնէին և կը մտնէին հոն, և հոնկէ դուրս եղած կամ ըլլալիք ոեւէ զինուորական գործողութիւնը որչափ ալ երկարէր և ինչ մեծ ծաւալներ ալ առնէր, այլեւս տեսականին մէջ կը մնար միայն։

Ըսել է թէ Ռուսիոյ առաջին դերը, այսինքն զաւեշտական լեզուէ չի հասկցող զինուորականը կամ հաւաքականը իրականին մէջ վերջ գտնելով, կարգը կուգար անհատական քաղաքականին, որ տակաւին զաւեշտական լեզուէն շատ բան կը հասկնայ։—

Բոլոր աշխարհ գիտէ թէ՝ Ճաբոնական պատերազմին յաջորդող վճռական դէպքերէն ետեւ Չինական գործերու մէջ, իրաց բնական հետեւութեամբ, առաջնութիւնը կ'անցնէր Ռուսիոյ կողմը, երկրորդականը թողլով Ճաբոնին և երրորդականը Անգլիոյ, և միւսներն ալ ըստ կարգին։

Ինչպէս կը տեսնուի, Ռուսիոյ այս առաջնութիւնը, նոյն իսկ բառին բնութեամբն ալ կը հասկցուի թէ բացարձակութիւն և առանձնութիւն չի նշանակեր։ Անոր երկրորդը, երրորդը և միւսներն ալ կան, որոնցմէ ոմանք ըստ պարագային կրնան միանալ այն առաջինին դէմ. թէ՝ խաղաղական դիւանագիտութեամբ, և թէ ի հարկին զինու զօրութեամբ, երբ դիւանագիտութիւնը յաջողի, և կամ զաւեշտականը իր բոլոր հմայքներուն ույժը կորսնցնէ։

Հետաքրքրականը միայն այն է որ, անխուսափելի քաղաքականը շատ շուտով յաջորդեց զինուորականին, և այս ալ ճիշդ այն կառավարութեան կողմէ, որ կը յայտարարէ թէ իր առաջին հոգածութիւնն է միշտ տէրութեանց միջեւ համաձայնութիւնը և խաղաղութիւնը պահպանել, իւրաքանչիւրին իրաւունքը յարգել, Չինաստանի բարօրութիւնը ապահովել, անոր երկնային ամբողջութեան անվրդով մնալուն հսկել, և իր դրացի Երկրային կայսրութեան հետ միշտ բարեկամ մնալ, թէպէտ եւ գտնուեցան այնպիսի վրդովիչ հեռագրական գործակալութիւններ, որոնք մեծ փոյթ կը ցուցնէին աշխարհի հռչակելու թէ՝ Ռուսիոյ կողմէ Չինաստանի դէմ պատերազմ հրատարակուած ըլլալուն լուրը կը պատէր, և կարծենք թէ հետեւեալ օրն ալ հաստատապէս կ'ըսէին թէ՝ Ռուսիա պաշտօնապէս Չինաստանի դէմ հրատարակած էր նախապէս ծանուցեալ այդ պատերազմի յայտարարութիւնը։

Այդ լուրերէն բաւական ժամանակ առաջ արդէն Ռուսական թնդանօթը Մանչուրիոյ մէջ գոռալ սկսած ըլլալով, Ռուսիա և Չինաստան իրարու դէմ իրականապէս պատերազմական վիճակի մէջ էին։ Ուստի միմիայն տեսականին մէջ նշանակութիւն ունեցող այդ պատերազմի յայտարարութեան լոյս տեսնելուն ու չտեսնելուն մէջ իրականապէս մեծ տարբերութիւն մը չէր տեսնուեր, եթէ երկուքէն մէկն ալ որոշապէս հաստատուած ըլլար։

Արդ, գործերու ինչ գոյն ալ տրուի, եթէ չենք սխալիր, Չինաստանի մէջ գործող երեք գլխաւոր գերակատարներուն, այսինքն Ռուսիոյ, Ճաբոնի և Անգլիոյ հիմնական ուղղութիւնը, և հաստատ նպատակը հետեւեալը ըլլալ կը թուի.—

Ռուսիա, Մանչուրիոյ նահանգը ամբողջովին պիտի խլացնէ ուշ կամ կանուխ, խաղաղաբար կամ զինու զօրութեամբ, թէեւ ուրիշներու, և մանաւանդ Ճաբոնի նախ իր կողմանէ արդարացուցիչ օրինակ մը չտալու համար այս անգամ իր զօրքերը ետ քաշելու փափաք յայտնէ։

Բայց երբ գործերը խօսքերու համաձայն չեն ըլլար, իրաւունք չի՞ տրուիր այդ խօսքերուն անկեղծութեան վրայ կասկածելու, մանաւանդ երբ Կեդր. Ասիոյ Խանութեանց օրինակներն ալ կան։

Եթէ Ռուսիա Մանչուրիոյ վրայ աչք չունէր, ինչո՞ւ հաստատուեցան այն ազդեցութեանց շրջանակները, որոնց մէջ Ռուսիոյ բաժնին կ'իյնար Մանչուրիոյ նահանգը իբրեւ բնական պէտք մը, իր Միջին Ասիոյ և Սիպերիական երկրաց համար։ Ինչո՞ւ համար եղաւ այն գրգռալից գրաւումը Բօրթ-Արթիւրին որ Մանչուրիոյ նահանգին ճիշդ հակառակ կողմն է և անոր բուն նաւահանգիստը, եւ ինչո՞ւ համար Մանչուրիոյ մէկ կողմը գտնուող Բօրթ-Արթիւր և միւս կողմը գտնուող Վլատիվոսթոք, ու բուն իսկ Մանչուրիոյ մէջ և անոր ռուսական սահմանագլուխը, 6-7 շաբաթուան տաժանելի աշխատութեամբ կէս միլիոն Ռուս զօրք համախմբելու համար գիշեր ցորեկ վերջին ատրճանի փոյթ կը տարուի։ Այս փութաջանութեանց պատճառը եթէ Ռուսերուն ըսածին պէս ապագային ապահովութեան հոգն էր, ի՞նչ հարկ կար այս տարօրինակ պատրաստութեանց, քանի որ չինական բարեկամութեան և հողային ամբողջութեան այնչափ հոգածու կը գտնուէր, և երբ Ռուսիա և Չինաստան անկեղծօրէն միատեղ գործէին, չինական հողին ամբողջութիւնը հիմ բռնելով, այն ատեն Ճաբոն և Անգլիա ալ չէին կրնար այնպիսի արարքներու մէջ գտնուիլ, որոնց դիմադրելու համար Ռուսիա պարտաւորուէր 500 հազար ցամաքային զօրք պահել տակաւին կէս քաղաքակիրթ վիճակի մէջ գտնուող այդ հեռաւոր երկիրներուն մէջ, որոնք սակայն պէտք չունին խաղաղին հողագործութեան։

Զէ՛, Ռուսիոյ այս ատրիճան անշահախնդրութեան, ազգային աւանդութեան, և վերջապէս բնական պէտքի մը հակառակ ուղղութիւն մը բռնելուն խելք հասցնելը դժուար կ'ըլլայ։

Խելքի մօտ երեւցած բանը սա է որ Ռուսիա քաղաքական փորձ մը ընել կ'ուզէ հեռացնելու օտար տէրութեանց և մանաւանդ Ճաբոնի, Չինաստանի մէջ ունեցած արդի զօրութիւնները, որոնք արդէն շատ առաջները գացած ու ազդեցութիւն ձեռք անցուցած են և իր նպատակներուն արգելք ըլլալու վիճակին մէջ կը գտնուին, և այս միջոցին անոնց հետ համաձայնելու կերպը, իր անհատական շահերուն նպաստաւոր չի կրնար ըլլալ։

Այս քաղաքական փորձին արդարացուցիչ մէկ պատճառն ալ սա կրնայ ըլլալ որ Ռուսիա բացարձակ կերպով իր ազդեցութեան տակ առած կ'ըլլայ Չինաստանը, ապացուցանելով թէ ինչպէս քանի մը տարի առաջ Ճաբոնական արշաւանքի մը կործանիչ հետեւանքներէն փրկեց երկիրը, այս անգամ ալ օտար տէրութեանց արշաւանքին ծանր հետեւանքներէն փրկելով զայն, Չինաստանի վստահելի միակ բարեկամը ինքը եղած կ'ըլլայ։

Ճաբոնի և Անգլիոյ վրայ ըսելիքնիս ալ մեր յառաջիկայ տեսութիւններուն կը վերապահենք։

Միշտ իրականին վրայ է և պիտի ըլլայ խօսքերնիս, որովհետեւ քաղաքականութեան մէջ տեսականին վրայ հաւատք ունենալ ներելի չէ։

ԼԻՕՆԵԼ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԴԱՏՈՒՄՆԵՐ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ԱՍՈՒՊՆԵՐԸ

Անցեալ շաբթու իր հիմնադրութեան յիսուներրորդ տարեդարձը տօնեց մայրաքաղաքիս հանրածանօթ հայ վաճառատուներէն մէկը՝ որ ճերմակ ապրանքներու վրայ ընդարձակ գործառնութիւններ ունի։ Երբեք եղբայրներ, Կեսարիաէն նոր եկած, տաբէքով իրարմէ քիչ հեռու, կը հիմնեն վաճառատուն մը՝ որ ինքնօգնութեամբ, ուղղութեամբ ու յարատեւ ոգիով կը բարգաւաճի, կ'ընդլայնի ու կնոջ գաւրու համբաւ մը կը յօրինէ իր ֆէլէ֊ին չուրջը։ Ահա տեւողութեան ժամանակամիջոց մը, որ հազուադէպ ըլլալու ատրիճան բացառութիւն կը կազմէ, և որուն առջեւ կ'արժէ վայրկեան մը կանգ առնել։ Հինուց մինչեւ այսօր, ինչ ազգի ալ պատկանի առեւտրական տուն մը, ինչի վրայ ալ գործէ, և որքան ալ ընդարձակ դրամագլուխի մը տաւելութիւնները վայելէ, այս հրապարակին համար կարծես նախասահմանուած է կարճատեւ կեանք մը ունենալու։ Անօգ ու ճահճային մթնոլորտ մը կարծես, ուր ամէն թոքերու տրուած չէ շնչել ու մնալ։ Առեւտրական շատ լայն հորիզոն մը ուր այնքան յաճախադէպ, և այնչափ սոտուար են առեւտուրի սակաւատի այդ աստղերը։ Ամէն օր արշալոյսին հետ գետնէն նոր աստղեր կը բղխին յորդ ցայտումով մը, որոնց սակայն մեծագոյն մասը ցորեկուան արեւուն տաքէն անխուսափելի կերպով չորնալու դատապարտուած է։

Զարմանքի տեղի տուող պարագաներէն մէկն ալ այն է որ այդ հիւանդութիւնը, այդ տարաժամ մահերը միակցեղի մը չեն պատշաճիր, որ կարելի ըլլայ ազգային թերութեան մը, ունակութեան մը հետեւութիւնը, պատիժը նկատել։ Հրապարակին տեսական պայմաններուն ալ կարելի չէ վերագրել այն, քանի որ ամէն օր, նորէն նոր, դիրք չունող, դիմացող, բարեյաջող, նորաբողբոջ տուներ չէ որ կը պակսին հոն, այլ մշտատեւ, շարունակական անսայթաք յարատեւութիւնը։ Օրուան հրապարակին վրայ յիսուն, հարիւր տարիներ համբող առեւտրական հաստատութիւններ չկան գրեթէ բնաւ, մինչդեռ օր չանցնիր որ չտեսնանք Եւրոպայէն նամակներ, հաշուեցոյցներ, շրջաբերականներ, որոնց մէջ գրեթէ ապշութեամբ կը կարդանք դարեր բոլորած ընկերութիւններու, վաճառատուներու, գործարաններու ընկերական անունները։ Ամէն բանի վրայ իրենց հիմնադրութեան հինցած թուականը իբր փառքի նշան մը դնելու այդ սովորութիւնն է որ սխալ թարգմանուելով, մեր մէջ ալ վարժութիւն եղած է նոյն բանը ընել նամակներու, հաշուեցոյցներու, ազդերու վրայ։ Մարդ չի կրնար՝ չխնդալ, եթէ չուզէ ծիծաղիլ, երբ տեսնէ խոշոր գրերով «Հաստատեալ յամին 1897» գրուած նամակի մը կամ վաճառատան մը ճակատը, իբր արժէք ունեցող բան մը և կամ պատկառանք ազդող հնութիւն մը։ Մեր վաճառատուներուն անունին կցուած մեծխօսիկ ու ցուցամոլ այդ վերտառութիւնները իրենց նորածին ու անարժէք յայտնութիւնով, կարծես իրենց վաղամեռիկ հանգամանքը կը մատնանշեն ու գուշակել կուտան միեւնոյն ատեն։

Սէկդի թողունք այն լէգէոնը որոնք վխասուողներէ, սնանկացողներէ կը բաղկանան և որոնք չյաջողելու տարբեր պատճառները ունին, և զբաղինք միմիայն անոնցմով որոնք ամէն դիւրութիւն, ամէն վարկ, ու առեւտրական ամէն յաջողութիւն ունեցած են ու չեն յարատեւած, և դարերու հետք մը չեն գծած մեր վաճառականական պատմութեան մէջ։

Մենք ամէնքս ալ, առեւտրական ասպարէզին մէջ, վախկոտ ու քիչով գոհացողներ ենք միշտ, և մեր նպատակակէտին հասնելէ ետքը ա՛լ կը թողունք պայքարը և կը քաշուինք ասպարէզէն, փոխանակ ahead, always ahead! ի։ Գործի մը կը սկսինք, վաճառատուն մը կը հիմնենք, սաչափ դրամ շահելու համար միայն, և երբ շահեցանք, հոգ չէ թէ դեռ շատ ժամանակ ունենանք առջեւնիս, դեռ տղաքներ ունենանք որոնք հասնելով կարենան վարել ու ընդարձակել մեր հիմնարկութիւնը, գործերնիս կը թողունք օտարներուն և կամ կը գոցենք զայն պարզապէս։ Քիչ անգամներ չէ որ զարմանքով կը նայինք իրենց կեանքին մինչեւ յետին պահը աշխատող, գործող, շահող մարդիկներու, որոնց վրայ կ'արգահատինք ու կը սկսինք ըսել ինքնիր. «Ա՛լ չի՞ բաւե՞ր արդեօք ինչ որ շահեցաւ, քիչ մըն ալ հանգչի կեր»։ Շատեր ունինք այսօր, որոնք փայլուն ասպարէզ մը քաշուած, իրաւցնէ նստած կ'ուտեն, իբր թէ այդ ծոյլ կեանքն ըլլա՜ր վաստակածը վայելել, և այնպէս կը կարծեն որ իրենց այսօրուան ունեցածը մինչեւ մահ իրենց բաւելէ զատ, իրենց տղաքներուն ալ պիտի բաւէ վաղը, առանց խորհելու որ ամէն բան քալելու, յառաջդիմելու, ընդարձակելու սահմանուած ըլլալով, հօրմէն մնացած միմիայն ափ մը դրամով բան մը չի կրնար ընել, բան մը չի կրնար ըլլալ, քիչով գոհացող ու գործէ քաշուած մարդուն՝ քիչով գոհացող անգործ տղան։ Եւ արդէն ամէնէն վատթար, ամէնէն անխելք, ամէնէն անհոգի բանն է հաստատուած, ճանչցուած, հռչակուած հաստատութիւն մը փակել, նոյն իսկ եթէ ինք ըլլայ անոր հիմնադիրը, մայթին վրայ թափել պաշտօնեաներու երամ մը, որոնց միջոցաւ մօտաւորապէս հարիւր հոգի կ'ապրուէին թերեւս, և իր տղաքը զրկել է՛ն աղուոր, է՛ն բաղձալի բանէն, որ է իր հայրը շարունակել, անոր գործը փառաւորելու յաւակցնել իր երիտասարդի խանդոտ աւիւնը, և յաւերժացնել զայն։

Ամէն անոնք որոնք քիչով գոհացողներ չպիտի ըլլային թերեւս, յաջողելու գաղտնիքը չունին և կամ շարունակելու կամքը, յարատեւ ոգին է որ կը պակսի իրենց։ Շուտով կը ձանձրանան, ու պզտիկ անյաջողութիւն մը ձախողուած մը զիրենք տարբեր ասպարէզի մը, ուրիշ ուղղութեան մը մէջ կը նետէ, ու հակառակ հոսանքներէ բռնուած մէկու մը պէս առխաբխափ՝ ոչ շատ առաջ կ'երթան ոչ շատ ետ, ու կը մնան հոն ուր որ էին, եթէ երբեք զօրաւոր հոսանք մը չքշէ, չտանի զանոնք իր ուզած տեղը։

Ընկերական ոգին ալ պզտիկ դրամական մը չէ սեւական գործեր յառաջ բերելու համար, մինչդեռ «քիչ շահիմ, եւ շահիմ»ի սխալ դրութիւնը՝ անհատական ձեռներէցութեան հետ չփոթուելուն համար, առեւտրական կեանքի առողջ հիւթը, ներքին ուժը ցրուած մնացած, ու իրար ուրելով, իրար անուանարկելու միջոցը մ'ցուցի եղանակ մը նկատուած է։

Իսկ անոնք՝ որոնք գերազանցապէս գործի մարդ ու գործունեայ մարդ, քիչով չեն գոհանար, յարատեւող են անդուլ, բովանդակ հրապարակին հետ կը մրցին մատ խածնել տալու չափ յաջող եղանակով, որոնք օրուան հետ կը քալեն, էութիւննին ամբողջ կը յատկացնեն իրենց գործին բարւոք ուղղութեանը, արդիւնաշատ յառաջխաղացումին ու սեւական բարգաւաճումին, զորս Մահը՝ իրենց գործին վերջը կ'երթայ փնտռելու, անոնք ալ ճակատագրական կերպով, իրենց նմանող զաւակներ չեն կրցած հասցնել ընդհանրապէս։ Իրենց գործին զաւակ՝ իրենց գործն ալ զաւակ ըրած են իրենց, ու անկէց դուրս ուրիշ ոչինչ կը խորհին կարծես։ Ամէն տեղ, ամէն վայրկեան իր գործին վրայ միայն կը խորհին և այնքան թոյլ, այնքան անխնամ կ'ըլլայ իր ընտանեկան կեանքին ու զաւակներուն կրթութեանը նկատմամբ, որ անդին՝ տղան անսանձ կը մեծնայ գէշ ընկերներու անպիտան խորհուրդներովը սնած, և ետքէն շատ բան չի հասկնար իր հօրը թողած այն ամէն բաներէն, որոնք ծախսելով դրամի չեն վերածուիր։ Իր հեւ ի հեւ աշխատող հէգ մարմինը դեռ գերեզմանին մէջ չպաղած ու չհանգչած, տղին իր փեթակի պէս բզզացող գործը արդէն շատոնց պաղած ու հանգչած պիտի ըլլայ, եթէ երբեք երկար հոգեւարքի մը մէջ բաղդ չունենայ կտոր կտոր ծախսելով, կամաց կամաց հատնելու, փտտելու, փրթելու որպէս իր հէգ չյագնող մարմինը՝ գերեզմանին մէջ։

ՕՆՆԻԿ Զ.—ՍԱՐԱՖ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԴԷՊՔԸ

Տիարպէքիրի մէջ կատարուած ամուսնութիւն մը զանազան կերպով պատմուեցաւ թերթերու մէջ։ Անկողմնակալութեան պայմանները յարգած ըլլալու համար, հարկ կը համարինք հրատարակել յետագայ գրութիւնն ալ, որ մինչեւ հիմա հրատարակուածներէն տարբեր կերպով կը պատմէ խնդիրը։ Մանաւանդ որ այս պատմուածը համաձայն է այս մասին Կրօն. Ժողովին ղրկուած տեղեկագրին, որուն վրայ ժողովը իր որոշումը տուած է արդէն նախորդ նիստի մը մէջ։—

«Կ'ուզենք պատմել Մարիամ Շամիրեանի ամուսնութեան պարագաները, բաղդատելու համար նոյն դէպքը պատմող օրագրի հրատարակածին հետ։ Ծիատէ Եանըղըի անունով ծանօթ տիքիճի Օհանը, Տիարպէքիրի համբաւեալ սրիկաներէն մէկը, կը սիրահարի Մարիամին և կը յաջողի աղջկան հետ երբեմն տեսնուիլ գաղտագողի։ Այս միջոցներուն ալ դպրոցներու Հոգաբարձուներէն Պօյաճեան Յօ-

րութիւն ամուրի երիտասարդի ազդեցութեամբ՝ սոյն աղջիկը վարժուհի կը նշանակուի Հոգաբարձութենէն: Օհան տեսնելով որ կրնայ ըլլալ որ իր ուզածը օր մը ձեռքէն ելլէ, խնդիրը տանէրէց Գրիգոր Հէքիմեան քհ․յին կը բանայ: Իր կոչման գիտակցութենէն զուրկ տէրտէրն ալ գործի վրայ անցնելով, քանիցս կ'երթայ Մարիամի հօրը տունը, ծնողքէն սոյն աղջիկը ուզելու: Բայց ամէն անգամուն ալ «Զըլլար»էն զատ տունէն ալ կը վռնտուի տէրտէրը: Այս տէրտէրը մերժումները ունենալ ու զարգացած է: Սակայն քահանան չի յուսահատիր, այլ կ'ուզէ աղջիկը եկեղեցւոյ աւանդատունը կանչել, անոր կամքը ստանալու համար: Մարիամ փոխանակ աւանդատունը գալու, լուր կը ղրկէ տէրտէրին դպրոց գալու (աղջկանց): Տէրտէրը կ'երթայ հոն: վերջապէս կը յաջողի գիր մը առնել Մարիամէն թէ, «Ես կ'ուզեմ պսակուիլ Օհանին հետ, եթէ ծնողքս չհաճին, ուրիշ միջոցներու պիտի դիմեմ»: Տէրտէրը սոյն գիրը Առաջնորդին կը բերէ: Առաջնորդը կ'ըսէ, «Այս գիրը քեզի ուղղուած է, հարկ է որ հօրը ցոյց տաս և անոր վերջին կամքը ընդունիս. եթէ չընդունի, հեռու բեր. Նախ պատճառները հասկնանք և ապա որոշենք, եթէ ո՛չ չես կրնար պսակել»: Տէրտէրը կը մեկնի Առաջնորդարանէն. նոյն օրը ժամը 9ին ժամանակները աղջիկը տղուն տունը կ'երթայ, հոն Ցոյն քահանայէն կը կատարուի պսակի Խորհուրդը: Երբ աղջկան հայրը կ'իմանայ խնդիրը, գայրացկոտ կերպով եկեղեցի կը վազէ, ժամերգութեան առնը տէրտէրին վըրայ յարձակելով թէ՝ աղջիկս փախցուցած ես, քեզմէ կ'ուզեմ: Տեղապահը խնդիրը իմանալով աղջկան հայրը կը կանչէ, մինչեւ գիշերուան ժամը 4ը կ'աշխատի աղջիկը Առաջնորդարանը բերել, բայց աղջիկը չի գար: Կ'առարկէ թէ՝ թող մարդ ղրկէ ես իմ կամքս անոնց կը յայտնեմ: Տեղապահը ուրիշ քհ․յի մը հետ, հօրը կողմէն ալ մէկը կը ղրկէ աղջկան գտնուած տունը: Բայց աղջիկը կ'ըսէ. «Ես իմ կամքովս եկած եմ ու պսակուած»: Առաւօտուն հայրը կուգայ առաջնորդարան, հոն կառավարութեան դիմելը կը յայտնէ, խնդրագրով մը կուսակալին կը դիմէ, սա իմաստով. «Աղջիկս ոստիկաններու միջոցաւ փախցուցած է Օհանը»: Խնդիրը ոստիկանութեան կը յանձնուի: Աղջիկն ու տղան հոն կը կանչուին, աղջիկը հոն ալ կ'ըսէ. «Ես իմ ազատ կամքովս պսակուած եմ» ևն.: Երբ ոստիկանութիւնը աղջիկը տղուն յանձնելու հարկը կը ցուցնէ, հօրը խնդրանաց համաձայն աղջիկը բողոքական հաստատութենէն Զրաճեան Ստեփանի տունը դրուիլ կ'որոշուի, վասն զի յիշեալ Ստեփանը, ժամանակին սոյն աղջիկը Ամերիկա իր ազգականներէն մէկուն համար ուզած ըլլալուն առթիւ, հօրը բարեկամութիւնը շահած էր: Աղջիկը երբ հոն կ'երթայ, իր միտքը կը փոխէ, այլեւս Օհանը չուզելը կը յայտարարէ: Այժմ խնդիրը տեղւոյս դատարանին յանձնուած կը մնայ, տեսնենք վերջը ի՛նչ եզրակացութեան կը յանգի:

«Ահա սոյդ իրողութիւնը: Երբ խնդիրը այս վիճակին կը հասնի, առաջն. Տեղապահը չէզոք դիրք մը կը բռնէ: Դիմողներուն կ'ըսէ. «Մենք սոյն ամուսնութիւնը ոչ որոշած ենք և ոչ ալ լուր ունինք. քանի որ խնդիրը կառավարութեան մօտ կը գտնուի, թող պաշտօնապէս յանձնեն, այն ատեն կը միջամտեմ»: Այս պատասխանը խնդրին մէջ դեր ունեցողներուն ջիղերուն դպած է, վասն զի չատեր կը փափաքէին որ տէրտէրը իր արժանի պատիժը կրէր և աղմուկի տեղի տար: Արդարեւ ամէն պարագայի մէջ տէրտէրն է յանցաւոր, որ մէկ քանի դահեկանի համար խոնարհեցաւ միջնորդի դեր կատարել: Բայց մեր Տեղապահին խոհեմութեան վրայ վստահ, երբ ալ ըլլայ սոյն քահանան իր արդար պատիժը պիտի կրէ, ինչպէս աղջկան հօրը տուած խնդրագրին պատասխանելով ըսած էր. «Անհոգ եղիր, երբ խնդիրը կառավարութենէն վերջանայ, այն ատեն՝ Խառն ժողովով ամէն ինչ քննութեան պիտի առնուի, նոյնպէս և տէրտէրն ալ իր պատիժը պիտի կրէ»: Ամէն կերպով գոհացում պիտի տրուի հետաքրքիր հասարակութեան, եթէ Տեղապահ Հայրը իր խոստումը կատարել փութայ, որպէս զի պարագային մէջ քահանաները պաշտճութեան սահմանէն չշեղին, նոյնպէս և Հէքիմեան քահանան, որ անցեալին մէջ ունի չատ մը թերի կողմերը»:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԱՌԱՋԱՐԿԸ ԵՒ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տէրութիւններու միջեւ համաձայնութիւն չկայ Ռուսիոյ բրած առաջարկին մասին: Կան որ գոնէ սկզբամբ համակարծիք են Ռուսիոյ, իսկ կան որ բնաւ չեն ուզեր ընդունիլ անոր առաջարկութիւնը՝ Բէքինը պարպելու մասին: Այս վերջիններուն կարծիքով կրնայ ըլլալ որ ընդհ. խզում մը տեղի ունենայ, կամ ընդհակառակն պարպուին Բէքինը գրաւող միջազգային զօրքերը: «Նիւ-Եորք-Հէրըլտ» կ'ըսէ թէ՝ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ խզում մը հաւանական չի նկատուիր: Ամերիկայի մէջ կը կարծուի թէ՝ եթէ միւս տէրութիւնները չուզեն իրենց զօրքերը քաշել Բէքինէն, Գերմանիա ալ նոյնը պիտի ընէ, և Իտալիա ալ անոր օրինակին պիտի հետեւի, այնպէս որ որոշումը միաձայն պիտի ըլլայ: Ամերիկացի իրազեկ պաշտօնատար մը բացորոշապէս յայտարարեր է թէ՝ Ռուսիա անյապաղ պիտի գործադրէ իր մտադրութիւնը՝ իր զօրքերը քաշելով Բէքինէն, ինչ որ ալ ըլլայ տէրութեանց պատասխանը: Նիւ-Եորք Հէրըլտ կը յարէ թէ Բէքինի երկար ատեն գրաւուած մնալը՝ մենաշնորհներ խնդրողներու, սեղանաւորներու և միսիոնարներու շահուն պիտի ծառայէ, և ոչ թէ Ամերիկեան ժողովրդեան, որ սիրով պիտի ընդունի այս կնճռոտ կացութեան տրուելիք ո և է նպաստաւոր լուծում: Բեդերսպուրկի թերթերը այժ կուտան կառավարութեան, ըսելով թէ՝ Բէքինի պարպուիլը անհրաժեշտ է, բանակցութեանց ընդփոյթ սկսելուն համար Բէքինի մէջ հաստատուած չինական կառավարութեան հետ: Եօքոհամայէն ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ անտարակուսելի է որ Ճափոն Ռուսիոյ և Մ. Նահանգներու կարծիքը պիտի ընդգրկէ, որովհետեւ Միքատոյին կառավարութիւնը մտահոգ է Գերմանիոյ ըրած զինուորական անհուն պատրաստութիւններէն: Արդէն յայտնի է թէ Ֆրանսա սկզբամբ համակարծիք է Ռուսիոյ: Աւստրիական թերթերը կ'ըսեն թէ Երրեակ Զինակցութիւնը կազմող պետութիւնները չեն կրնար ընդունիլ ռուսական առաջարկը, և թէ Բէքինի հիմա պարպուիլը, տէրութեանց՝ իրենց իրաւունքներէն բացարձակ հրաժարումը կը նշանակէ: Նոյն զգացումը կայ Իտալիոյ մէջ ալ, ուր կը յայտարարուի թէ Ռուսիոյ առաջարկը մեծ ընդդիմութիւն պիտի գտնէ Իտալիոյ կողմէ:

Գերմանիա համաձա՞յն է.— Թայմզի Շանկայի թղթակիցը կ'ըսէ թէ «Պերլինի Չինական դեսպանին առ Լի-Հունկ-Չանկ ուղղած մէկ հեռագրին նայելով Գերմանիա տրամադիր է Ռուսիոյ հետ համաձայնութեամբ գործելու, կարգադրելու համար չինական խնդիրը: Ռուսիա որոշած ըլլալով իր զօրքերը քաշել Բէքինէն, Գերմանիա եւս պիտի հետեւի անոր օրինակին»: Նիւ-Եորք-Հէրըլտ կ'ըսէ սակայն թէ իր Ուաշինկթընի թղթակիցէն առած մէկ հեռագրին համաձայն, Գերմանիա համաձայնութիւն մը ունեցեր է Անգլիոյ և Ճափոնի հետ: Այս նոր երրեակ զինակցութեան նպատակն է եղեր, եթէ հնար է, անյաջողութեան մատնել Բէքինը պարպելու մասին Ռուսիոյ ունեցած յատակագիծը: Նոյն թղթակցին ուրիշ մէկ տեղեկութեան նայելով, Ռուսիա համաձայներ է Մ. Նահանգներուն հետ, դեսպանախորհուրդ մը գումարելու Բէքինի մէջ, այդ քաղաքէն միջազգային զօրքերու քաշուելուն մասին: Բայց եթէ համաձայնութիւն գոյանալ կարելի չըլլայ, Մ. Նահանգները կը բաղձան եղեր որ Ռուս հրամանատար զօրավար Լինէվիչ և ամերիկեան հրամանատար Զօր. Չաֆի միահաղոյն քաշեն իրենց զօրքերը, թողլով որ միւս տէրութիւնները ուզած որոշումնին տան:

Իտալիոյ ընթացքին մասին Տէյլի Մէյլ իր Հռոմի թղթակցէն հեռագիր մը ստացեր է, որուն մէջ կ'ըսուի թէ Իտալիա հաւանած է միջազգային զօրքերու Բէքինէն մեկնելուն, պայմանաւ որ Ռուսական զօրքերն ալ Մանչուրիայէն քաշուին, և դաշնակիցներու գրաւելիք տեղերը անոնք միայն ըլլան, զորս ծովակալները որոշած ըլլան համաձայնութեամբ:

ՉԻՆԱՑ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ հետզհետէ մօտալուտ կը դառնայ, ինչպէս կը հաւաստեն Շանկայէն: Ասիկա կ'ապացուցանեն Ռուսիոյ գործողութիւնները Նիւ-Չուանկի մէջ և ուրիշ տեղեր, դէպի Չինաստան բազմաթիւ Գերման զօրքերու և մարտանաւերու ճամբայ ելլելը, և Ճափոնի միջամտութիւնը Ամոյի մէջ՝ Ֆուքիէնի նահանգին վրայ իրաւունքներ ձեռք բերելու բացորոշ դիտաւորութեամբ: Անգլիոյ Եանկցէի փոխարքաններուն տուած պաշտպանութիւններէն ետքը, դէպի բաժանում եղած շարժումը ողբալի է, կ'ըսէ Անգլ. թերթ մը, բայց հետզհետէ անխուսափելի կը դառնայ: Երբ չինական կառավարութիւնը պաշտպանութեան խոստում տալով Բէքին չդառնայ, հարկ պիտի ըլլայ որ դաշնակիցները Սի-Ն կան-Ֆու երթան: Եւ այն ատեն դաշնակիցները պիտի ստիպուին Շանկայ փոխադրել իրենց գործողութեանց կեդրոնը, և մինչեւ Հանքէու երթալ:

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ.— Չինու Ամերիկեան մասնաւոր պատուիրակ Պ. Ռոքհիլ տեսակցութեան մը մէջ պնդեր է տէրութիւններու համերաշխութեան կարեւորութեանը վրայ, պաշտպանողական տեսակէտով: «Եթէ, ըսեր է Պ. Րոքհիլ, չինական կառավարութիւնը յաջողի ջնջել տէրութիւններու համերաշխութիւնը, կամ ծանր անհամաձայնութիւն մը յառաջ բերել անոնց մէջ, Չինաստան գտնուող բոլոր օտարականներուն ուրիշ բան չի մնար ընել, եթէ ոչ գոյքերնին ժողվել և ելլել երթալ: Պէտք է օգտուիլ ներկայ առիթէն, վերջնական կերպով կարգադրելու համար օտարականներու կացութեան խնդիրը: Որովհետեւ եթէ այս խնդիրը չկարգադրուի այս պահուս, Չինացիները պիտի քաջալերուին նորէն հետեւելու համար իրենց սովորական քաղաքական ձեւին, և ամէն երեք տարին անգամ մը տէրութիւնները դըժուարութիւններ պիտի ունենան յաղթելիք»: Պ. Րոքհիլ կը կարծէ թէ կառավարութիւններու մեծ մասը հասկցած է օտարականներու վերաբերեալ կանոնագիր մը հաստատելու պէտքը: Ցեխեալ կառավարութիւնները կը կարծեն թէ վաճառականութեան ազատութեան վերահաստատուիլը աւելի կարեւոր է, քան նոր հողեր ձեռք ձգուիլը:

ՌՈՒՍԻՈՅ ելմտական նախարար Պ. Վիթէ, որ այս միջոցիս Բարիզ կը գտնուի, հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրեր է թղթակցի մը.— «Պերլինի Սակարանին լրագիրը կատարելապէս իրազեկ թերթ մըն է: Ինչ որ գրեց իմ Բարիզ ուղեւորութեանս մասին, բոլորովին ճշմարիտ է: Ես, իբրեւ Ռուսիոյ կայսեր ներկայացուցիչ, եկած եմ պաշտօնապէս այցելելու Արուեստահանդէսը ընդհանրապէս և ռուսական տաղաւարը մասնաւորապէս: Իրաւունք ունիք երեւակայական կոչելու այն հաշիւները, զորս մէկ քանի օտար թերթեր կ'ընեն, Ռուսիոյ՝ Չինու ձեպե՛րուն առթիւ ընելիք ծախքերուն մասին: Անգլիոյ պէս տէրութեան մը համար, որ պատրաստ բանակ մը չի պահեր, ո և է մեծ արշաւախումբ ահագին ծախք կը պատճառէ: Բայց խնդիրը կը տարբերի Ռուսիոյ համար, որ պատրաստ ունի բազմաթիւ զօրաց բանակ մը, ու և է քաղաքական չփոթութիւն դիմակալելու համար: Մենք մեր զօրքերուն համար ուրիշ բան չենք վճարեր, եթէ ոչ «յաւելուածական» ծախքեր, փոխադրութիւն, թոշակի յաւելում ևն.: Մենք միայն 20էն 30 հազար զօրք պիտի ղրկենք Ռուսիայէն: Արդէն 70,000 հոգինոց բանակ մը կը պահենք Սիպերիոյ մէջ. բայց, ինչպէս ըսի, մեր ծախքերը համեմատաբար չատ թեթեւ են, և մենք կրնանք տոկալ անոնց, մեր սովորական միջոցներով: Հետեւաբար կարգ մը օտար թերթեր մեծապէս կը սխալին, կարծելով թէ դրամի պէտք ունինք և ես Բարիզի մէջ կամ ուրիշ ո և է տեղ փոխառութիւն մը կնքել կ'ուզեմ»:

ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷԷՆ հասած կարեւոր լուրը սա է թէ Լորտ Րոպէրդս կը չարունակէ ծայրայեղ միջոցներ ձեռք առնել Պոէրներուն դէմ: Մանչեսթըր Կարտիըն կ'ըսէ թէ Պլօեմֆոնթէյնի մէջ նոր յայտարարութիւն մը հրատարակւեր է, որ վաւերացուած է Լորտ Րոպէրդսի կողմէ, և կը հրամայէ կրակի տալ 30է աւելի ագարակներ, ի փոխարէն երկաթուղիի գծին քանդուելուն, և իրենց արժէքին 1/8ին համապատասխանող տուգանքի մը ենթարկել ուրիշ 50 ագարակներ:

—Վերջերս Պոէր գերիներու երրորդ խումբ մը հասեր է Սէյլան կղզին: Ժողովուրդը դժգոհ է, որովհետեւ Պօէր գերիներու ներկայութիւնը կը սուղցնէ ուտեստները:

—Վօյէլէ Զայթունկ, խօսելով Զարին կողմէ Տքդ. Լէյտսի ընդունած ունկնդրութեան վրայ, կ'ըսէ.— «Անակնկալ մը եղաւ մեզի համար այն լուրը թէ՝ Զարը իր ներկայութեանը ընդուներ է Եւրոպայի Թրանսվալեան ներկայացուցիչ Տքդ. Լէյտսը: Այս ունկնդրութիւնը կարգ մը հարցումներ կը թելադրէ մեզի: Ի՞նչ ատրճան կարեւորութիւն տալու է Զարին որոշման: Ռուսիոյ կայսրը որոշ նպատակ մը ունէ՞ր Տքդ. Լէյտսը ընդունելով: Ի՞նչ են Զարին այս ընդունելութեան հետեւանքները: Ինչ որ ալ ըլլան Զարին և Տքդ. Լէյտսի միջեւ տեղի ունեցած խօսակցութեան նիւթերը, այդ ընդունելութիւնը ինքնին սա տպաւորութիւնը յառաջ պիտի բերէ ամբողջ Եւրոպայի մէջ թէ՝ Ռուս վեհապետը համակիր զգացում մը կը տածէ ճակատագրին համար Պօէր ժողովուրդին, որ յուսահատ կռիւի մը մէջ նետուած է, իր քաղաքական գոյութիւնը պաշտպանելու համար: Թերեւս Զարը նոյն իսկ տրամադիր ըլլայ միջնորդելու Անգլիոյ մօտ, պատուաբեր հաշտութիւն մը կնքելու համար: Ասիկա նոր յոյս մը պիտի տայ Պոէրներու դիմադրութեան: Միւս կողմէ Զարին՝ Տքդ. Լէյտսի ցուցուցած բարեացակամ ընթացքը տխուր տպաւորութիւններ յառաջ պիտի բերէ Անգլիոյ մէջ, և կըրնայ ըլլալ որ Անգլ. մամուլը Անգլիոյ դէմ թշնամական ցոյց մը նկատէ Զարին այս ընթացքը»:

ՔՈՒՊԱՅԻ նախկին նախագահ Պ. Սալվադոր Ցիսնէրոս, այս պահուս Ուաշինկթըն կը գտնուի Զօր. Լաքէյի հետ: Իր պաշտօնն է Քուպայի անմիջական անկախութիւնը խնդրել նախագահ Պ. Մաք Քինլիէն: Դեռ մէկ քանի օր առաջ այս իմաստով խնդրագիր մը մատուցած էր Պ. Մաք Քինլիի: Պ. Սալվադոր յայտարարութիւն մը կը հրատարակէ Նիւ-Եորք Հէրըլտի մէջ, ամերիկեան ժողովուրդին ուղղուած, որով յանուն Քուպայի բնակիչներուն, թախանձագին կը խնդրէ որ կատարեալ ինքնօրինութիւն չնորհուի Քուպայի: «Մ. Նահանգներու ժողովուրդը պէտք է գիտնայ թէ, կ'ըսէ այս յայտարարութիւնը, Քուպայի զինուորական գրաւումը ապօրէն կերպով կատարուեցաւ, և չճանչցուեցան Քուպացիներու իրաւունքները: Եւ այդ գրաւումը այնպիսի եղանակով մը տեղի ունեցաւ, որ կարծես թէ աւելի յաղթական մըն էր որ պարտեալի մը հետ կը վարուէր, քան ազատ ժողովուրդի մը ներկայացուցիչները, որոնք օգնութիւնն կ'ընձեռեն իր անկախութեան համար կռուող Քուպացի ժողովուրդին: Ամերիկայի զինուորական իշխանութիւնները, կատարելապէս անտեղեակ ժողովուրդին լեզուին, բարքերուն և ապրելու պայմաններուն, խորապէս վիրաւորած են զայն իր զգացումներուն և արժանապատուութեան մէջ, և ապօրէն կերպով նպաստաւորած են կարգ մը օտար բաղդախնդիրներ, ի վնաս Քուպացիներուն: Այդ իշխանութիւնները դրամ վատնեցին հանրային գանձէն, իրենց կուսակիցներ ճարելու համար, և սով կղզին անկախութիւնը, ինչպէս նաեւ ժողովուրդին բարեկեցութիւնը մեծապէս վտանգուեցան: Իրերու այս վիճակը ընդհանուր վրդովում պատճառեց, և այնպիսի դժուարին կացութիւն մը յառաջ բերաւ, որ ամէնէն չափաւոր Քուպացիներուն բոլոր ջանքերը պէտք եղան, առաջքը առնելու համար ապստամբութեան մը, որ պիտի կրկնէր Քուպայի մէջ այն ցաւալի իրողութիւնները, որոնց հանդիսավայր են այս պահուս Փիլիպպեանները»:

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՅՍԵՐ ՃԱՌԵՐԸ.— Ռայխսթակին սղագրութեանց դիւանին տնօրէն Պ. Էտուառ Էնկէլ, որուն պաշտօն յանձնուած է հետեւիլ Վիլհէլմ Բ. կայսեր և սղագրել անոր արտասանած բոլոր ճառերը, հաստատած է թէ Գերման կայսրը՝ 1889էն 1900 տասնեւմէկ տարուան մէջ արտասանած է աւելի քան 700 ճառ, որոնք տպուած են պաշտօնաթերթին մէջ: Կայսրը չատ սահուն կերպով կը խօսի: Մէկ վայրկենի մէջ 275 և մինչեւ 300 վանկ կ'արտասանէ, այսինքն 5 վանկ մէկ երկվայրկենի մէջ:

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐՈՒ քաղաքային յանձնաժողովը, նախագահութեամբ դատաւոր Թաֆթի, անցեալ երկուշաբթի օրը ձեռք առեր է կղզեխումբին վարչութիւնը, որ մինչեւ հիմա ամերիկեան զօրաց հրամանատարներուն ձեռքը կը գտնուէր: Նոր ընդհանուր ներում մը շնորհուած է այն ապստամբներուն, որոնք մինչեւ սեպտ. 21 անձնատուր պիտի ըլլան: Քաղաքային կառավարութեան մէկ յայտարարութիւնը կը պարզէ վարչական կազմակերպութեան հիմերը, արուն համեմատ քաղաքապետական խորհուրդներ պիտի կազմուին, և գիւղային համայնքներու մէջ ժողովրդեան կողմէ ընտրուած մարդիկներ պիտի հաստատուին: Պ. Թաֆթ ինքզինքը կարող կը կարծէ Մ. Նահանգներու կառավարութեան հեռագրելու թէ՝ ապստամբութիւնը վերջացած է: Բայց Եւրոպական թերթերը չեն ուզեր հաւատք ընծայել այս չափազանց լաւատես լուրերուն, Մ. Նահանգներու նախագահական ընտրութեանց թուականը մօտենալուն պատճառաւ: Ստոյգը սա կը նկատուի թէ՝ եթէ ամերիկեան քաղաքային յանձնաժողովը տակաւին չէ կրցած սիրաշահել ապստամբները, չպիտի կրնայ պապական նուիրակին հետ ալ համաձայնութիւն գոյացնել կղզեխումբին եկեղեցական կազմակերպութեան վրայ: Այս վերջինը ապահովութիւն ստացեր է թէ վանքի Միաբանութիւնները և անոնց ստացուածքները պիտի պաշտպանուին: Եկեղեցականներու ձեռք բերած այս յաջողութիւնը ապստամբները խաղաղեցնելու բնութիւնը չունի:

ԹՈՐՓԻԼԱՆԱՒ ՄԸ ԸՆԿՂՄԱՆ.— Ֆըրանսական Պօռ-Վիլլօմ առաջին կարգի թորփիլանաւը անցեալ ուրբաթ օրը Ռաշ Ռուվրի (Ֆրանսա) առջեւ ժայռի մը զարնուելով ընկղմեր է: Թիւ 118 թորփիլանաւը բարեբաղդաբար անմիջապէս օգնութեան փութալով ազատեր է անոր նաւաստիները, որ 20 հոգի էին: Ասով Ֆրանսա քիչ ատենուան մէջ երկու փոքր մարտանաւեր կորսնցուցած կ'ըլլայ:

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՀՆԱՐԻՉ ՄԸ, Պ. Բիրիու ինքնաշարժ կառքերու գեղեցկագիտական երեւոյթը փրկելու համար միջոց մը մտածեր է, կառքին առջեւի կողմը կցելով եօթն ու կէս ոտք բարձրութեամբ մարդ երկաթէ մը, որ կառքը քաշելու երեւոյթը ունի, մինչդեռ ինքն է որ անկէ կը քշուի: Այս երկաթէ մարդը ստամոքսին մէջ ձայնագիր գործի մը (ֆօնօկրաֆ) ունի որուն հանած ձայները ուղղակի կը համապատասխանեն բերանին շարժումներուն, այնպէս որ կարծես թէ ստուգիւ մարդ մըն է խօսողը: Այս ինքնաշարժ մարդը այժմ ցուցադրուած է Նիւ-Եորքի մէջ, ուր Պ. Բիրիու փորձեր կը կատարէ իր կառքին վրայ, որուն չարժիչ մեքենան այնքան ճարտարօրէն ծածկուած է որ կարող մեքենագէտ մը հազիւ կրնայ գտնել զայն: Հնարիչը յետոյ պիտի ձեռնարկէ իր ինքնաշարժ կառքով ուղեւորութիւն մը կատարել Նիւ-Եորքէն Սան-Ֆրանչիսքօ, ժամը 25 քիլոմեթր արագութեամբ:

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ»
ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1900 — 1318 — 1900
Յհ. Լտ.

Օր	ՕԳՈՍՏՈՍ	Ճեմազի էլ-էվէլ	Սեպտեմ.
25	ՈՒՐԲԱԹ, Պահք:	13	7
Լէ. օր 5.33			Լէ. օր 5.30

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1812 օգոստոս 25/7 սեպտ.ին Մեծն Նաբոլէոն Մոսքուայի մէջ կը յաղթէ Ռուսերուն:

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առտու ջերմաչափին աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	19	Փերութ	26	Բեդերսպուրկ	0
Արքանկէլ	20	Բարիզ	—	Վիեննա	10
Սոֆիա	8	Աթէնք	—	Թրիէսթ	18
Իզմիր	—	Տրապիզոն	19	Միլանօ	21

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐՈՆԻԿ

Ս. ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Պատրիարք Տ. Յարութիւն Արքեպ. ցաւակցական գիր մը ղրկած է հանգուցեալ Խաչեան Յովհաննէս էֆ.ի մօրը՝ տիկին Աննա Խաչեանի: Այդ գիրը Տ. Գէորգ Եպիս. երէկ տարաւ յանձնեց:

ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ գրական յանձնաժողովը երէկ Ղալաթիա նիստ ըրաւ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին: Կը լսենք թէ՝ յանձնաժողովը որոշեր է ի մօտոյ կատարել գրական մրցանակաբաշխութիւնը, որ յանձնաժողովոյ ատենապետ Նորատունկեան էֆ.ի բացակայութեան և քննիչներու մէկ երկուքին տեղեկագիրներու յապաղելուն պատճառաւ, անցեալ Թարգմանչաց տօնին տեղի չունեցաւ:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ Այցելու Հովիւ Բարթողիմէոս Ծ. Վ. Պաղճեան Ֆիլիպէ հասեր և անցեալ կիրակի օրը հոգեհանգիստ կատարեր է տեղւոյն եկեղեցւոյն մէջ, հանգուցեալ Պ. Գրիգոր Ջանչեանցի և Ծովհաննէս էֆ. Լսաեանի հոգւոց համար։ Պաղճեան Վ. իր քարոզին մէջ երկու հանգուցեալներն ալ ներկայացուցեր է բարեգործութեան տիպարներ, և մաղթեր է որ այսպիսի բարեսէրներ անպակաս ըլլան ազգին մէջ։ Այցելու Հովիւը իր քարոզին մէջ ցաւ յայտներ է մասնաւորապէս եկեղեցւոյ ու գպրոցի չուրջը յարուցուած վէճերուն համար, ըսելով. «Այգի մը չինեցի և զայն պահապաններուն յանձնեցի, տարի մը ետքը անոր արդիւնքին կը սպասէի։ Եկայ տեսայ որ խաղողի տեղ խոտ բուսեր է այստեղ։ Ես ամենդ հաշտեցուցի հաւերաշխութեամբ թաղական և հոգաբարձու խորհուրդները կազմեցի. դուք այս ի՞նչ ըրեր էք»։ Պաղճեան Վ. չիգիտեր թէ դժուար է Ֆիլիպէի մէջ տեւական ընել բարեկարգութիւնը, և միշտ խոտն է որ խաղողի տեղ պիտի բուսնի։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅԵՐԸ քննութեան ձեռնարկած է, Խոսրով Վ.ի կողմէ կրօն. ժողովոյ առենապետ Սրբազանին նկատմամբ եղած ամբաստանութեանց մասին։ Խոսրով Վ. վերջերս Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցած քահանայական ձեռնադրութեան օրը, հրապարակաւ, ի ներկայութեան քահանաներու և աշխարհականներու, եկեղեցականի մը բոլորովին անվայել ու անուանարկիչ խօսքերով ըլլան ազդին մէջ։ Այցելու Հովիւը իր քարոզին մէջ ցաւ յայտներ է մասնաւորապէս եկեղեցւոյ ու գպրոցի չուրջը յարուցուած վէճերուն համար, ըսելով. «Այգի մը չինեցի և զայն պահապաններուն յանձնեցի, տարի մը ետքը անոր արդիւնքին կը սպասէի։ Եկայ տեսայ որ խաղողի տեղ խոտ բուսեր է այստեղ։ Ես ամենդ հաշտեցուցի հաւերաշխութեամբ թաղական և հոգաբարձու խորհուրդները կազմեցի. դուք այս ի՞նչ ըրեր էք»։ Պաղճեան Վ. չիգիտեր թէ դժուար է Ֆիլիպէի մէջ տեւական ընել բարեկարգութիւնը, և միշտ խոտն է որ խաղողի տեղ պիտի բուսնի։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅԵՐԸ քննութեան ձեռնարկած է, Խոսրով Վ.ի կողմէ կրօն. ժողովոյ առենապետ Սրբազանին նկատմամբ եղած ամբաստանութեանց մասին։ Խոսրով Վ. վերջերս Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցած քահանայական ձեռնադրութեան օրը, հրապարակաւ, ի ներկայութեան քահանաներու և աշխարհականներու, եկեղեցականի մը բոլորովին անվայել ու անուանարկիչ խօսքերով ըլլան ազգ

սաստիկ կը ծխէին, և իրենց օրինակին նայելով ամէն մարդ սկսաւ անընդհատ ծխել: Վիլհէլմ Բ. կայսեր հայրը Ֆրետերիք կայսրը ծխախոտը կը պաշտէր, և այնչափ սաստիկ կը ծխէր որ, ծխելու մէջ ունեցած չափազանցութեանը վերագրուեցաւ այն կոկորդի քաղցկեղը ուրկէ մեռաւ:

Գերմանիոյ հանգուցեալ վարչապետը Պիզմարք՝ երբէք չէր կրնար թողուլ իր Կէօթինկէնի համալսարանի ուսանողի խոշոր ծխափողը: Գերմանիոյ Վիլհէլմ Ա. կայսրը մեծ թիւով սիկառներ կը սպառէր ամէն օր: Գերմանացի բոլոր զօրավարները և նախարարները, բացի Մոլթքէէն, գործարանի ծխնելոյզներուն նման ծուխ կ'արձակէին իրենց քթին բերնէն: Հոլանտայի Վիլհէլմ Գ. թագաւորը ջերմ ծխող մըն էր: Նոյնպէս Պուլկարիոյ նախորդ իշխանը՝ Պաթէնպէրկի Աղեքսանդր իշխանը կը պաշտէր սիկառը, սիկառէթը և կարճ ծխափողը:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ. —Վերջերս Ռուսիոյ ճամբաներու և հաղորդակցութեանց նախարարութեան կողմէ հրատարակուած տեղեկագրէն կ'երեւի թէ՝ 1899 դեկտեմբեր 31ին երկաթուղւոյ շահագործուող գիծերուն երկայնութիւնը 46,684 վերստ էր, Ասիական Ռուսիոյ 5938 վերստ երկաթուղիներն ալ մէջը հաշուելով: 1899 տարւոյ մինչցին 4785 վերստ երկայնութեամբ նոր երկաթուղիներու բացումը կատարուեցաւ: Ռուս կառավարութիւնը 1899 տարւոյ վերջը 30 հազար 208 վերստ երկայնութեամբ երկաթուղի մը կը բանեցնէր, մինչ նոյն տարւոյ սկիզբը միայն 27,332 վերստ էր պետութեան կողմէ շահագործուած երկաթուղիներու երկայնութիւնը: Ռուսիոյ բոլոր երկաթուղիները 1899 տարւոյ մինչցին 84,821,000 ճամբորդ և 4,316,000,000 բուտ ապրանք փոխադրած են, որ 1898 տարւոյ բաղդատմամբ 4,670,000 ճամբորդ և 701,000,000 բուտ ապրանք աւելի է: Այս երկաթուղիները 1900 յունվար 1ին 2,166 վայրաշարժ և 13,575 վակոն ունէին ճամբորդի կառախումբերու համար, և 8699 վայրաշարժ և 235,109 վակոն՝ ապրանքի կառախումբերու համար:

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ 31 ՅՈՒԼԻՍ 1900Ի

ՊԱՐՏՔ	ֆրանք
Սնտուկին մէջ գտնուած դրամ	127555491 57
Թղթապանակ	749718042 83
Ռըբորտ	192142168 40
Ընթացիկ հաշիւներ	393777341 49
Փոխատուութիւններ	139464268 10
Պարտաթղ. արժեթղ. եւն.	7663825 65
Անշարժ կալուածք	30000 00 —
Զանազանք	2667009 52
Հոկտեմբերին վճարուած	26249625 —
Ֆրանք	1684240862 56

ՊԱՀԱՆՋՔ	
Պահեստի տրուած դրամ	496101274 09
Ընթացիկ հաշիւներ	585438885 80
Ընդունուած փոխանակագիրներ	128426732 31
Վճարելի պարտամուրհակներ	49153289 33
Զանազանք	65120681 03
Պահեստի դրամ	100000000 —
Արտակարգ կարգի պահեստի դրամ	10000000 —
Դրամագլուխ ամբողջ վճարուած	250000000 —
	1684240862 56

Այս ցուցակը վաւերացուած է
Վարչ. Խորհրդ. Նախագ. — Ընդհ. Տնօրէն
ՀԱՆՐԻ ԺԷՐՄԷՆ — Ա. ՄԱԶԵՌԱ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

44ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական բարոյական և քրիստոնեական կրթութիւն մը, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մը ունենալ և իրենց անձին, ընտանեաց, հասարակութեան, ազգին եւն. օգտակար անդամներ ըլլալ: Վարժարանիս վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է, որոնք անընդհատ հսկողութեամբ կը ջանան վարժարանը միշտ ի կատարեալ բարեկարգութեան պահել: Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) կը բաղկանայ Մխիթարեան վարդապետներէ և աշխարհական ուսուցիչներէ: Այս վերջիններն անցեալ շրջանին մէջ՝ 13 էին թուով: Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջագիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական Ռէալական դպրոցին (Realschule) յառաջագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պիտոյից: Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան շատ դիւրութեամբ և առանց քննութեան Եւրոպայի ո և է բարձրագոյն վարժարանն յաճախել՝ ուսմունքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Նանսի և Գաղղիոյ ուրիշ քանի մը քաղաքներու մէջ), և կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ: Վարժարանիս մէջ կը տրուի գործնական կրթութիւն մը, թէ՛ լեզուաց և թէ ուսմանց, Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ, ծառալից պարտէզի մը մէջ, ունի իր յատուկ բժիշկն և իր դեղարանը: 1900-1901 դպրոցական տարին պիտի սկսի Սեպտեմբեր 4/17 Բշ. օրը: Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին մինչեւ Բշ. Սեպտ. ամսոյ 11ը, եւ այս վերջին օրը ժամը 8ին (Ը. Ե.) կանոնաւորապէս պիտի սկսին դասերը: Անցեալ շրջանէն մնացած հաշիւը մինչեւ օգոստ. 20 չվճարող աշակերտք բացարձակապէս պիտի չընդունուին: Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը. թող խնդրէ վարժարանի վարչութենէն՝ վարժարանիս ծրագիրը: Եւ կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. Գաբրիէլ Վ. Մէնէվիշեան
14—4 Կ. Պոլիս Բանկալթի
P. Gabriel Dr. Ménévichian
Constantinople, Pancaldi

قاپسول دوقتور ضیا

CAPSULES DE Dr ZIA

ԳԱՊՍԻՒԼ ՏՔԹ. ԶԻԱ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

Դեղագործ Անտոն Գօլօլեանէ

Միզանցքարորոքումէ աւելի վտանգաւոր, և ծանր հետեւանքներ ունեցող ուրիշ հիւանդութիւն չգտնուիլը ծանօթ է ամենուն: Այդ հիւանդութիւնը բուժելու կարողութիւն ունեցող Տքդ. Զիա քափսիւլները, որոնք բոլոր բժիշկներու կողմէ փորձուած են, կը յանձնարարուին այդ տեսակ հիւանդութիւն ունեցողներուն: Այս քափսիւլները ալ ռանց ցաւ կամ խիթ պատճառելու և ստամոքսը խանգարելու, իրենց բուժիչ ազդեցութիւնը կը ներգործեն հիւանդին վրայ:

Կը ծախուին Պաճչէ Գաբուի պահականոցին դիմացը, Սթամպօլլուեան խանին մէջ թիւ 5 «Օսմ. Էքզթրէ տը Քինքինա» մթերանոցը և բոլոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով: 25—11

ՌՕՊԷՐԹ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճը հաստատեալ կայս. Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպեան ու Ամերիկեան նոյն օրինակ հաստատութեան նման. ունենալով նշանաւոր դասատուներու կաճառ մը որով կը կառավարուի, նաև ընտիր եւ յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն և Թուրքերէն լեզուաց համար: Ունի գրատուն մը, իբր 8000 հատորներէ բաղկացեալ, երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական և բուսաբանական հաւաքածոներ և բնագիտական, տարրաբանական, բնախօսական և այլ բազմաթիւ գործիներ:

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց: Նոր տնօրինութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար:

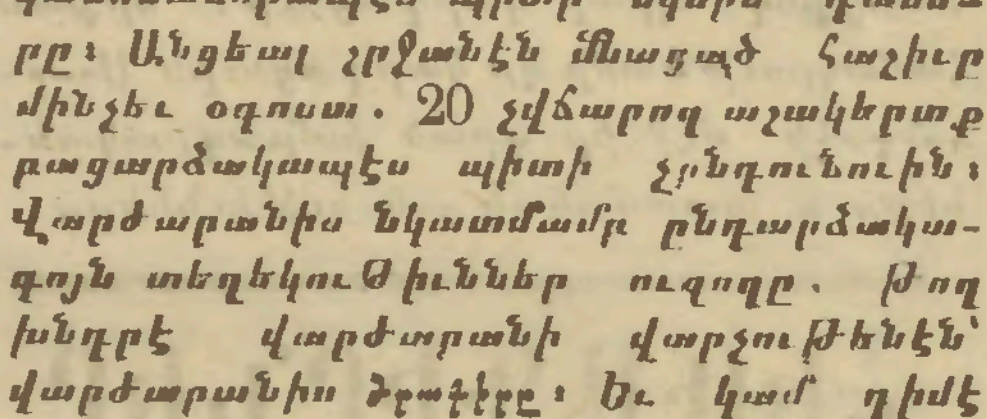
Ռօպէրթ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական և գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իմայրենի լեզուն և տոհմային պատմութիւնը: Հայերէն լեզուի և Դպրութեան համար գծուած է ուսման կատարեալ ընթացք մը, որուն պիտի հետեւի իւրաքանչիւր հայ ուսանող:

Հաստատութեան հոյակապ և քարաշէն շէնքերը կառուցուած են ի Ռումէլի Հիսար, Վոսփորի եւրոպական կողմը գտնուող բերդերուն եռուեր բլուրի մը վրայ, որուն դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն և ամէնէն առողջարարը համարուած է:

Քոլէճին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 15ին: Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ. Տեսչութիւնն, ի Ռ. Հիսար: 6—3

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

Թ. ՎԱՖԻԱՏԻՍ

Հանրածանօթ լուսանկարիչ Թէոտոր Վաֆիատիսի հին լուսանկարչատան մէջ կը պատրաստուին բնական մեծութեամբ գունաւոր և սեւ լուսանկարներ, շատ դիւրամատչելի գներով, զոր օրինակ

Իւրաքանչիւր սեւ լուսանկար 50 ղշ.
» գունաւոր » 80 ղշ.

Գաւառներէ ղրկուած ամէն լուսանկարներ, բնական մեծութեամբ առնուելն 15 օրուան մէջ կը պատրաստուին և թղթատարով կը ղրկուին իրենց տէրոջ: Գրքերու և լրագիրներու համար, եւրոպականին յար և նման «զինկոկրաֆ»ներ կը շինուին չափաւոր գիներով: 10—6

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլիս, Սուլթան Համամ,
Թօփալեան խան թիւ 24

Գ. Էրմէնեան պատրաստ հանդերձից վաճառատունը, որ իր ապրանքներուն ճոխութեան, չքեղութեան, տոկունութեան և մանաւանդ գիներուն անմրցելի աժանութեան պատճառաւ հագուստի վաճառատուներուն առաջինը հանդիսացած և մեծ համբաւ շահած է, այս անգամ իր յաճախորդները գոհ ընելու նպատակաւ Եւրոպայէն մեծ քանակութեամբ եղանակին յարմար ամէնէն նորաձեւութեան համաձայն պատրաստուած տոկուն կերպասներ բերել տուած է, որոնք ճարտար դերձակներու կողմէ հանդերձեղէն պիտի շինուին: Հագուստ գնել փափաքող անձերուն կը յանձնարարուի դիմել յիշեալ վաճառատունը: Վերջին գին

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԵՒ ԱՃԸԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆՑ

Պատկերազարդ

Գործնական եւ արհեստական

ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

կենդանական, բուսային և հանքային արտադրութեանց

Կ. Ս. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆԻ

Տարր. դասընթացք (7 9 տարեկ.) 3 ղշ.
Միջին » Ա. մաս (9 11 » 4 »
» » Բ » (9 11 » 5 »

Մեծաքանակ գնողաց բացառիկ զեղչ:

Նոր տարեշրջանի առթիւ պատրաստուած սոյն դասագրքերը հրատարակուելէ առաջ, Ազգ. վարժարաններու մէջ երկար ժամանակ փորձուած և յաջող արդիւնք ցոյց տուած ու հանրածանօթ մասնագէտներէ գնահատուած ըլլալով, այս անգամ Պ. տ. Ուսումն. Խորհրդոյ կողմէ պաշտօնական վաւերացմամբ լոյս տեսած են:

Վերոյիշեալ դասագրքերը իրենց պարունակած արհեստական և արուեստագիտական շահեկան ծանօթութիւններով, հարիւրաւոր ընտիր պատկերներով և վերջապէս բազմապիսի առաւելութիւններով կը գերազանցեն մինչեւ ցարդ հրատարակուած իրագիտութիւնները, և իրաւամբ արժանի են ջերմապէս յանձնարարուելու բոլոր Ազգ. վարժարանաց:

Հեղինակին հասցէն է՝
Կ. Ս. Տէմիրճեան, Տեսուչ Ազգ.
5—3 Վարժարանին Կէտիկ-Փաշայի

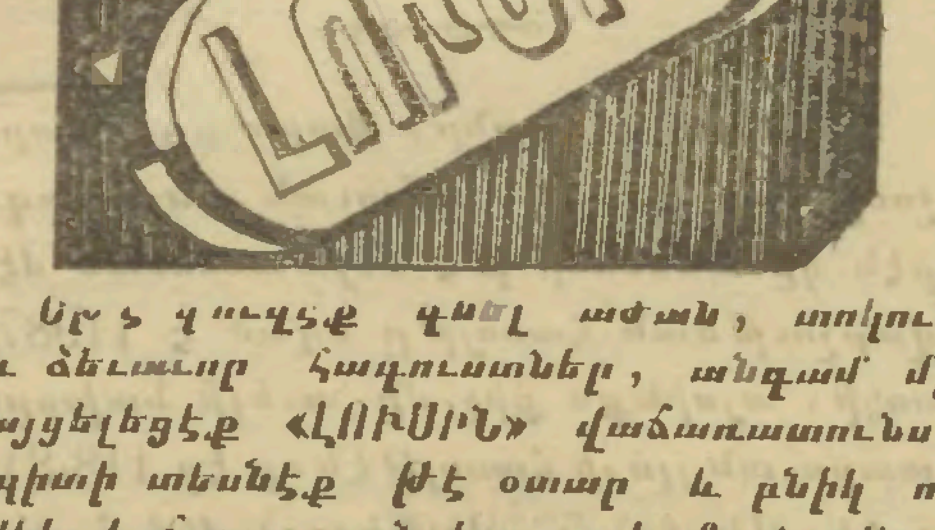
ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓՈՒ ՎՐԱՅ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ
Հաճօբուլօ խան

Նօ. 20 ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ Նօ. 20

Որ և գնումէ զատ, աժան, տոկուն և ձեւաւոր հագուստներ, անգամ մը այցելեցէք «ԼՈՒՍԻՆ» վաճառատունս. պիտի տեսնէք թէ օտար և բնիկ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզի հետ, ասիկայ կրնան հաստատել մեզի այցելող յարգոյ յաճախորդները:

Վաճառատունս ներկայ եղանակիս համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս և մեր վարպետ ձեւագէտին ձեռամբ չափու վրայ խիստ ընտիր և տոկուն տարազներէ հանդերձեղէններ, ամօքէնց փառք, եւն. կը պատրաստուին: Եթէ ապսպրուած հագուստները յաճախորդներու ճաշակին յարմար չըլլան՝ սիրով ետ պիտի ընդունուին: Այս մեծ առաւելութենէն կրնայ հասկցուիլ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ շինուածքներու վրայ կը ծախուին. ըստ կարի ամենաչափաւոր գներով, այսպէս վստահելով ամէն մրցում: Մէկ անգամ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, և կը յուսանք որ ամէն այցելողները գոհ պիտի մնան: 100—81

ՏՕՔԹԷՕՐ Ե. ՄԱՍԻՍ

Բէյօղլու, Թօփհանէ փողոց, թիւ 10

Ամէն տեսակ ներքին հիւանդութիւններէ զատ կը դարմանէ մասնաւորապէս և խնամով ջղային փսխութիւնները, ռոմաթիզմ, աղիներու, ծննդաբերական ջղաձգութեանց և ջղաձգական հիւանդութեանց:

Իր տանը մէջ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէն վերջը: Կշ. օրերը 7էն 10 ձրի աղքատաց: 24—3

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Մեծ Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձներու.—Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Հաճօբուլօ խան, նորաշէն վերնայարկի անկիւնը:

Թ Ի Ւ 33

Այս վաճառատան տէրն և հիմնադիրն, Արտակ Մօսիկեան, շատ տարիներ այս արհեստով զբաղած, ուրիշներու հետ ընկերութեամբ հագուստի քանի մը վաճառանոցներ կազմակերպած, իբր փորձառութեան և ուղղամտութեան շնորհիւ, յաճախորդաց վստահութիւնն ու համակրութիւնն գրաւած ըլլալով, այս ձեռնարկով ալ յաջողութեան ամէն պայմաններով կը ներկայանայ:

Առաջին կարգի վարպետ ձեւող մը միշտ ներկայ է վաճառանոցին մէջ: Ի վաճառ հանուած բոլոր հագուստներն, ամերիկեան նոր կտրուածք, վերջին նորաձեւութեան անթերի նմուշներ են, խարդախ կերպասներ երբեք չեն գործածուիր. իսկ գիներու մասին մրցման գաղափար մը այն ատեն կարելի է ունենալ, երբ ապրանաց վրայ նշանակուած թիւերը տեսնէք մարդ:

Կը խնդրուի ուշադիր կարդալ հետեւեալ խօսակցութիւն.

—Մեր ամռան հագուստը Հաճի Շահին վաճառանոցէն առնենք:

—Բայց այդ վաճառանոցը խանին մէջտեղն է, երկար սանդուղով կ'ելլուի. ո՞վ պիտի հոգնի մինչեւ հոն:

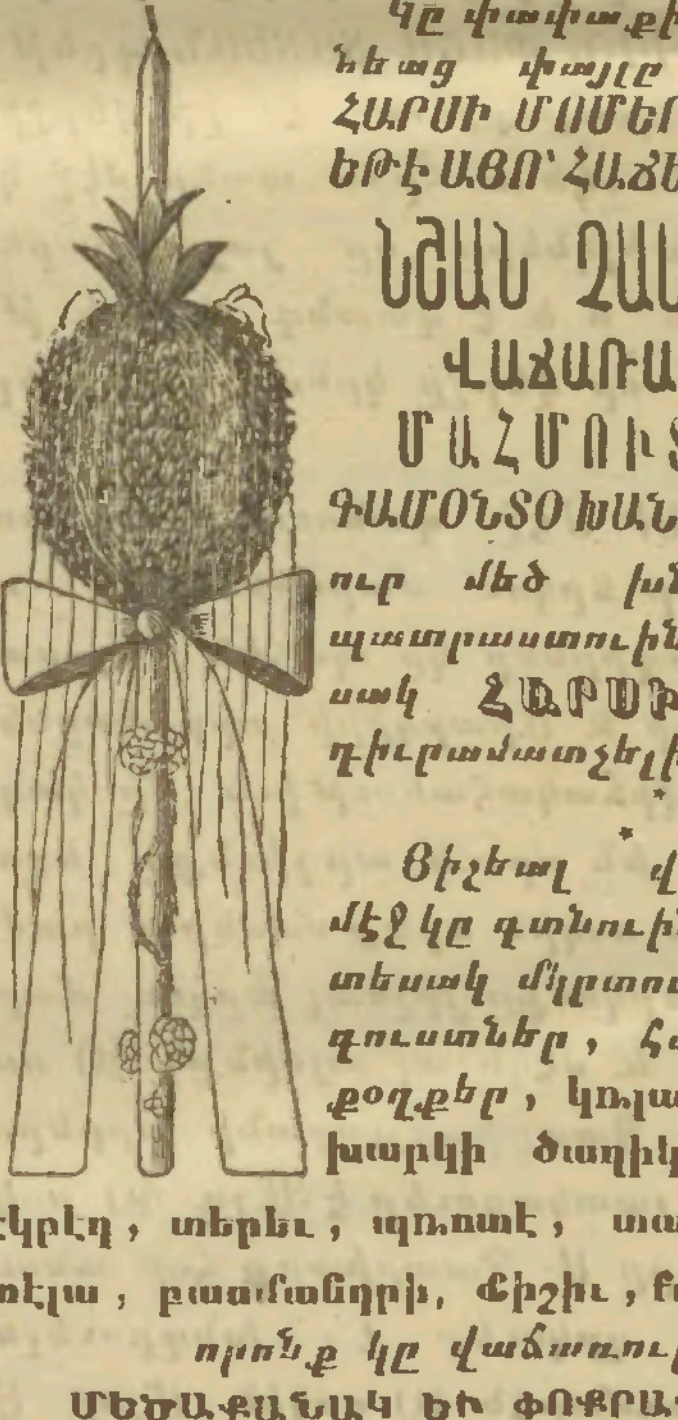
—Կ'ելլանք, հոգ չէ, վաճառանոցին տէրը իր արհեստին մէջ շատ կարող ու փորձառու մէկն է. մեր ճաշակին համեմատ չէ և նորաձեւ հագուստներ ամէն տեղէ աւելի հոն պիտի գտնենք, եթէ ուզենք յատկապէս ձեւել կուտամք. գիներն այնքան աժան են որ կարծես թէ գործէ քաշուելու մօքով, ունեցած ապրանքները ձեռքէ հանելու կ'աշխատի: 140 ղշ.ի բալթօներ հոն տեղ 96 ղշ.ի կը ծախուին:

—Ինչպէս կը շահի ուրեմն

—Կը շահի որովհետեւ— Ա. Ընկեր չունի որ շահածը բաժնէ: Բ. Անձը նական ծախքն այնքան չափաւոր է որ ապրանքին գինը բարձրացնելու չի հարկադրուիր: Գ. Ձինքը ճանչցող և իրեն համակիրող շատ յաճախորդ ունի, ամէն մէկէն քիչ քիչ կը շահի բայց գումարն մեծ կ'ըլլայ: —Դ. Բախտաւորաբար ուրիշներու, վաճառատան վարձքն և ծախքն խիստ աննշան են: — Ե. Քիչով գոհ ըլլալով կ'ըսէ «Ալլահ պէրէքէթ վէրսին»:

Վաճառատունը կիրակի օրերը բաց է — Վերջին գին — Մէկ խօսք 2 ղշ.— Նորոգութեան աշխատութիւնները ձրի:

Կը փափաքի՞ք հարստանալ փոյթը առնելու. ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ. ԵԹԷ ԱՅՈ՛ ՀԱՃԵՑԷՔ ԴԻՄԵԼ

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆԻ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ
ԳԱՄՕՆՏՕ ԽԱՆԻ ՏԱԿ Թ. 86

ուր մեծ խնամքով կը պատրաստուին ամէն տեսակ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ դիւրամատչելի գիներով:

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաև ամէն տեսակ մկրտութեան հագուստներ, հարսնական քօղքեր, կօլանքներ, գըլխարկի ծաղիկ, փետուր, էկրեդ, տերեւ, պոռոտէ, տանթել, բոր-տէլա, բատմանգրի, Փիշիւ, Բօրսէ եւլն. որոնք կը վաճառուին

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ 52—28

ՀԱՆՐԱՃԱՆՕԹ

ՏՕՔԹՕՐ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Փոխադրած է իր բնակութիւնը Բէրաէ իՖատրգիւղ, Մէօհիւրտար Րըզայիէ փողոց, թիւ 10:

Տօքթօրը կը դարմանէ ներքին և արտաքին, արանց եւ կանանց, և մասնաւորապէս տղայոց և ջղային հիւանդութիւնները:

Իր հմտութեամբ և 25 ամեայ փորձառութեամբը բազմաթիւ յաջողութիւններ ունեցած և գնահատուած է ամէն տեղ:

Տօքթօրը հիւանդ կ'ընդունի Բշ. Դշ. և Ուրբ. օրերը, Ղալաթիա, Մատէլլայի դեղարանը իր մասնաւոր դարմանատան մէջ, կէսօրէն վերջը. իսկ ձրի կը խըննէ աղքատները հինգշաբթի օրերը, կէսօրէն վերջը իր բնակարանը: 17—7

ԱՊԱՐԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կանխաւորման յատուկ ամէն տեսակ ապրանաց

Կալաթա, Զիւլֆարի փողոց, Սելանիկ խան, թիւ 1—9:

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գործեր, տաքումա և թաւշեայ գործեր, «քէչէ»ներ, «թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քօրնիշներ, գետինի մուշամապաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ: Կը վաճառուին յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով:

Ամսական վճարմունքով
30-17 Վերջնական գին

« ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (246)

Ժ. ՄԱԹԷՕ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ

—Ի՞նչ ընենք, ամէնքս ալ մանկանացու ենք... գրեթէ ամէնքս ալ... բայց ես բացառութիւն եմ, բացառութիւնը կը հաստատէ կանոնը:

Եւ նորէն քրքիջ մ'արձակեց, հանդարտ մ'զգալով իւր վիճատուութենէն:

—Արդ, եթէ գժբաղդութիւն մը պատահի ձեզ, որովհետեւ սիրելին առաւ ձեռքէս այն թուղթերն, որ իմ զօրութիւնս էին ձեզի դէմ, ես կատարելապէս կողոպտուեցայ: Ինչպէ՞ս պիտի վճարէ այն 250,000 ֆրանքի փոքրիկ պարտքը, որուն վրայ յոյսս դրած եմ ծերութեան օրերս ապահովելու համար:

—Ուրեմն, ըսաւ կոմսուհին խզելով լռութիւնը:

—Ուրեմն. Պ. տը Ռիչմոն, որ շատ ազնուն մարդ մ'է, կը հաճի՝ իմ տուն

տալով՝ գրել փոքրիկ... մեքենայ մը, որ ինծի համար մեծագումար ոսկիի արժէք պիտի ունենայ, երբ թէ՛ տիկին տը Ռիչմոնի և թէ տը Ֆէրնիք կոմսին դիմեմ:

—Մի՛ գրէք, ըսաւ Տիան իւր տարփածուին:

—Գրեցէք, կամ կրկին կ'ըսեմ՝ գըլուխդ կը ջախջախեմ, ըսաւ Շամպէզի դերկոմսին մօտենալով և ատրճանակներէն մին անոր քունքին ուղղելով:

Բօլ տը Ռիչմօն գրիչը ձեռքն առաւ:

Տիան ձեռքերը կը գալարէր:

Շամպէզի տուն տալ սկսաւ:

Ստորագրելս կը յայտնեմ թէ, Տը Ֆէրնիք կոմսուհիին հետ համախոհութեամբ, Ժիւլ Շամպէզի կոչուած անձն սպաննելու մղեցինք Անթօան Բօսատը...:

—Ո՛չ, ո՛չ, գոչեց Տիան շլմորած, մի գրէք զայդ:

—Ձեմ կրնար, ըսաւ Բօլ տը Ռիչմօն:

Ատրճանակին փողը քունքին կըթնեցաւ:

Դերկոմսը վեր վեր ցատկեց ելեքտրական բարդէ մը զարնուածի պէս, և նորէն ձեռք առաւ գրիչը:

—Վա՜ս, մրմռաց կոմսուհին:

—Ստորագրեցէք ամբողջ, և յստակ գիրերով, շարունակեց Շամպէզի:

Թշուառականն ստորագրելու վրայ էր, չգիտնալով այլեւս իւր ըրածը, և անձնատուր ըլլալով անմիջական մահուան վտանգին առջեւ, որուն սարսափը շուարեցուցեր էր զինքը. յանկարծ հրազէնի պայթում մը լսուեցաւ:

Բօլ տը Ռիչմօն վեր ցատկելով՝ թեւերն օդին բաղխեց, և թաւալգլոր ինկաւ գետնին վրայ:

Գնտակ մը ծակեր անցեր էր սիրտը:

—Ձի պիտի ստորագրէ՛, գոչեց Անթօան Բօսատ՝ ծածուկ դռնէն երեւան ելնելով և Շամպէզիի վրայ ուղղելով ատրճանակի մ'երկրորդ հարուածը:

Շամպէզի մէկ կողմ նետուելով՝ մահէն մազ մնաց:

Պահ մը մութ և լռութիւն տիրեցին սենեակին մէջ:

Դիւրաւ կը հասկցուի եղածը:

Անթօան Բօսատ, Սէն-Միւլբիսի հըրապարակին մէջ սպասելէ ձանձրանալով, վերադարձեր էր Բիւի-տը-լէր-իթ փողոցը:

Գաղտնի դրան անցքին մէջ պահուըտելով՝ ամէն բան լսեր էր, դերկոմսին

հակառակ ըլլալով և Տիանն անգամ մ'ալ փրկելու փափաքով, զոր տարփածուն վտանգեց պիտի մատնէր, զարկաւ սպաննեց դերկոմսը, ժամանակ չի թողլով որ ստորագրէր մատնութեան ամբաստանագիրը:

Բայց կ'երեւի թէ կամ զէնքին պայթումը նշան մ'ըլլալով միւսներուն, կամ պարզ զուգադիպութեամբ մը, դուրսի դուռը մէկէն բացուելով՝ նոր լոյս մ'երեւցաւ և տը Ֆէրնիք կոմսը ներս մըտաւ:

Ետեւէն կուգար Բրէնպօրն:

—Ռաո՜ւլ, գոչեց կոմսուհին սարսափահար, ճանչնալով ամուսինը:

Պ. տը Ֆէրնիք ուղղակի անոր վրայ քալեց:

—Ձեր մեղսակիցը պատժելու իրաւունքս գողցան ինձմէ, ըսաւ դերկոմսին դիակը ցուցնելով, բայց ձեր ու իմ մէջ մարդ չի պիտի մտնէ:

—Շնո՛ւլ, կակազեց կոմսուհին՝ ծունգերուն վրայ իյնալով, ձեռքերն աղերսական շարժմամբ տարածած:

(Շարունակելի)